19/01/2021

10.000 ποντιακές λέξεις στη νέα ελληνική γλώσσα

/ Παιδεία και Πολιτισμός

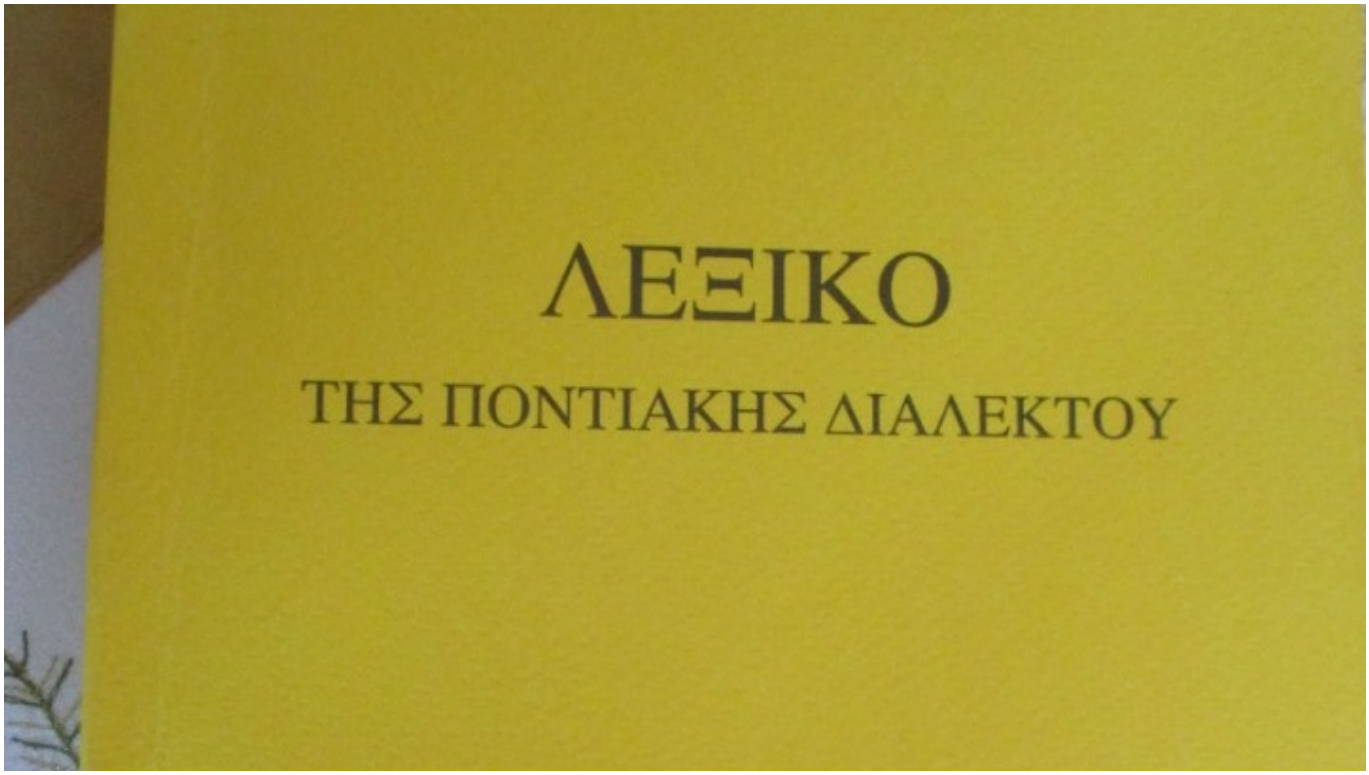

«Δέβα χαθ κορονοϊε», που σημαίνει «άντε εξαφανίσου κορονοϊέ», είναι μία φράση της ποντιακής διαλέκτου, που μπορεί να σχηματίσει κάποιος αν έχει ανά χείρας το ποντιακό-ελληνικό λεξικό της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας. Πρόκειται για μία έκδοση που περιλαμβάνει 10.000 ποντιακές λέξεις, οι οποίες μεταφράζονται στη νέα ελληνική γλώσσα.

Η περίοδος της καραντίνας λειτούργησε ως σύμμαχος στην προσπάθεια των μελών του συλλόγου, τα οποία κατά την πολύμηνη παραμονή τους στο σπίτι, αξιοποίησαν με τον καλύτερο τρόπο τον ελεύθερο χρόνο τους, με αποτέλεσμα, ύστερα από πολλή δουλειά, να εκδοθεί το συγκεκριμένο λεξικό.

«Μπορεί να μην είναι το πρώτο ποντιακό λεξικό που κυκλοφορεί, αλλά σίγουρα είναι από τα λίγα που περιλαμβάνουν τόσο σημαντικό αρχείο και τόσο μεγάλο αριθμό δεδομένων», σημείωσε, μιλώντας στον ραδιοφωνικό σταθμό του Αθηναϊκού/Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων «Πρακτορείο 104,9 FM», **ο πρόεδρος της Ευξείνου λέσχης Βέροιας Νίκος Τουμπουλίδης.**

«Ο συνολικός χρόνος που απαιτήθηκε για τη συγκέντρωση του υλικού, ήταν κάποια… χρόνια. Είχαμε στη διάθεσή μας πληροφορίες από σκόρπιες σελίδες που χρονολογούνται στο 1950 και το 1960, καθώς και πρόσφατες καταγραφές», εξηγεί ο κ. Τουμπουλίδης. Αναφέρει ακόμη ότι το υλικό άρχισε να συγκεντρώνεται με πρωτοβουλία του πρώην προέδρου του συλλόγου, συνταξιούχου γιατρού Κώστα Καμπουρίδη, αλλά και χάρη στην πολύτιμη βοήθεια του Χριστιανού Αθανασιάδη, εγγονού του «γεροστάθη» Ευαστάθιου Τσαντεκίδη- Αθανασιάδη, παιδαγωγού, δασκάλου, λαογράφου, που γεννήθηκε το 1890 και άφησε σπουδαία παρακαταθήκη.

Τουλάχιστον τέσσερα μέλη της Λέσχης, ανέλαβαν να οργανώσουν αυτό το πλούσιο υλικό, δουλεύοντας ο καθένας μεμονωμένα, από το σπίτι του, λόγω των μέτρων περιορισμού διασποράς του κορονοϊού. Λίγους μήνες μετά, εκδόθηκε το ποντιακό λεξικό.

Στις 395 σελίδες του, τα μέλη της Λέσχης έχουν συμπεριλάβει όσο περισσότερες λέξεις μπόρεσαν, προκειμένου «να μην πεθάνει η μητρική γλώσσα των ποντίων», όπως λένε χαρακτηριστικά. Δίπλα από το κάθε ποντιακό λήμμα, υπάρχει, εκτός από την ερμηνεία του στη νέα ελληνική γλώσσα, η προέλευση της λέξης, καθώς και μικρές προτάσεις για κατανόηση και για τον τρόπο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί. «Οι λέξεις, όπως σε όλα τα λεξικά, αναγράφονται με αλφαβητική σειρά και είναι εύκολο να βρει κάποιος την ποντιακή λέξη που έχει ακούσει και δεν ξέρει τι σημαίνει», υπογραμμίζει ο κ. Τουμπουλίδης.

Όσο για το αν είναι εύκολη η εκμάθηση των ποντιακών, σύμφωνα με τον πρόεδρο της λέσχης, «αν υπάρχει αγάπη και θέληση, θα καταφέρει κάποιος να “ καλατσεύει” (σ.σ. μιλάει) ποντιακά». Στον σύλλογο, μάλιστα, ανυπομονούν να αρθούν τα μέτρα και να ανοίξουν και πάλι οι πόρτες του, προκειμένου να συνεχιστούν και τα μαθήματα ποντιακής διαλέκτου, που είχαν ξεκινήσει πριν από το λοκντάουν και στα οποία έβαλε «φρένο» η Covid-19.

*Τη συνέντευξη πήραν η Αναστασία Τελιανίδου και ο Φάνης Γρηγόριάδης